

[Handelsministeren.]

skibsleverancer, hvis kontrantraten er mindst 20 pct. og kredittiden højest 8 år og renten mindst ca. 7½ pct. p.a. Der forhandles fortsat inden for OECDs skibsbygningskomité om en afvikling af de støtteordninger, der under forskellige former findes i enkelte lande, ligesom der foregår tilsvarende forhandlinger inden for EF. Uanset disse forhandlinger må det forventes, at eksportkreditrådet fortsat vil få store engagementer i forbindelse med skibsbygning.

Ser man på eksporten af andre varer end skibe, viser rådets forpligtelser ligeledes en stigning. Forpligtelserne i perioden oktober 1971—februar 1974 er steget med ca. 12 pct.

I øvrigt skal jeg om de nærmere enkeltheder vedrørende eksportkreditrådets virksomhed tillade mig at henvise til rådets sidste årsberetning, der omfatter finansåret 1972-73. Det fremgår bl. a. af beretningen, at præmieindtægten androg 19,8 mill. kr. mod året før 18,7 mill. kr. Rådet udbetalte erstatninger på garantier og indfrieede kautioner med i alt 37,9 mill. kr., heraf vedrørte 25,7 mill. kr. indfrieede kautionsforpligtelser. Af dette beløb er ca. 20 mill. kr. blevet tilbagebetalt i forrige finansår. I hvilket omfang restbeløbet på ca. 17 mill. kr. må afskrives som tab, kan ikke på forhånd siges. I finansåret 1972-73 er afskrevet tab på ca. 6,2 mill. kr. Det vil blive nødvendigt at afskrive væsentlig større beløb som tab i finansåret 1973-74.

Rådet har allerede modtaget ansøgninger om yderligere kautioner og/eller garantier i forbindelse med levering af skibe til udenlandske redere. Hertil kommer, at den generelle stigning i prisniveauet vil stille forøgede krav til eksportkreditrådet. Jeg finder det derfor af afgørende betydning, at der igennem en forhøjelse af lovens beløbsramme skabes mulighed for, at eksportkreditrådet kan fortsætte sin virksomhed og dermed medvirke til en forøgelse af eksporten.

Det fremsatte forslag indeholder endvidere en tilføjelse til lovens § 4, stk. 1. Forslaget knytter sig til den i bestemmelsen indeholdte hjemmel til eksportkreditrådet til at yde garantier direkte over for danske pengeinstitutter.

Idet jeg i øvrigt tillader mig at henvise til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg til-

føje, at eksportkreditrådet ved nu at indføre garantigivning for de omtalte køberkreditter tilsigter at opfylde et behov, der er opstået hos erhvervslivet. De danske virksomheder opnår herved mulighed for ved deres forhandlinger om eksportkontrakter at kunne tilbyde alternative finansieringsformer, ligesom den danske eksportør selv frigøres for den økonomiske belastning, der ligger i finansiering af længere kreditydelser, idet han opnår kontant betaling.

Den større finansieringsbyrde i forbindelse med kreditydelse er en konsekvens af den udvikling, der er sket henimod større og mere omfattende eksportforretninger — ofte omfattende hele „nøglefærdige“ industrianlæg — der naturligt også kræver en noget længere kreditydelse.

Når disse køberkreditter som nævnt i bemærkningerne til lovforslaget ofte etableres ved, at danske banker går i samarbejde med udenlandske banker, bør et sådant initiativ, hvorved det danske kapitalmarked aflastes, hilses med tilfredshed, og der bør ikke skabes hindringer for, at sådanne arrangementer kommer i stand, ved at der kan være tvivl om eksportkreditrådets mulighed for at garantere den totale forretning over for den danske bank, uanset at denne i sådanne tilfælde faktisk kun bærer en del af risikoen selv.

Som tidligere nævnt er rådets forpligtelse i den seneste tid steget væsentligt, ligesom der fornylig er modtaget ansøgninger om rådets medvirken ved gennemførelse af store eksportkontrakter. Som følge heraf er der opstået et pludseligt behov for en forhøjelse af lovens beløbsramme. For at der ikke skal opstå hindringer for rådets løbende virksomhed, anmoder jeg derfor om, at lovforslaget gennemføres i folketingsåret 1973-74.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Forslagsstilleren (Svend Andersen) (Roskilde amt) (FP):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission i henhold til grundlovens § 51 vedrørende betalingsbalanceproblemet, idet jeg henviser til forslagens tekst og de ledsagende bemærkninger.

Den eneste sag på dagsordenen var:

Forhandling om undervisningsministerens skriftlige redegørelse af 19. april for situationen omkring de højere og andre videregående uddannelser.

(Redegørelsen (nr. V) findes i tidenden sp. 5342).

Ritt Bjerregaard (S):

Socialdemokratiet er tilfreds med, at vi får debatten om de videregående uddannelser i dag. Vi havde gerne set den på et tidligere tidspunkt, så der ikke var truffet forhastede beslutninger f. eks. omkring Roskilde universitetscenter. Vi er enige med ministeren i, at det drejer sig om et uhyre nuanceret og kompliceret område, og at politikerne må bestemme sig til, i hvilken retning de mener udviklingen skal gå. Det foreliggende meget omfattende materiale giver mulighed for politiske beslutninger, og vi håber, debatten i dag ikke kun bliver tom snak.

Vi vil gerne takke ministeren for den meget klare redegørelse. Vi er glædeligt overraskede over, at ministeren heri forpligter sig på en lang række områder, der helt falder i tråd med socialdemokratiets uddannelsespolitiske målsætning, f. eks. vedrørende folkeskolen, side 8 og 9, ungdomsuddannelserne, side 9 og 14, og de erhvervsfaglige forsøgsuddannelser, også side 14.

Undervisningsministeren har delt sin redegørelse i 7 punkter. Af dem mener socialdemokratiet at der knytter sig størst politisk interesse til afsnittene om adgangsregulering, uddannelsessystemets struktur og styringsmulighederne, og jeg skal derfor kun indledningsvis beskæftige mig med de andre.

I afsnittet om prioritering og mål er socialdemokratiet fuldstændig enig med ministeren i, at det af hensyn til befolkningens generelle uddannelsesniveau er vigtigt at prioritere en reform af folkeskolen, ungdomsuddannelsen og voksenuddannelsen højere end stigning i tilgangen til de lange, videregående uddannelser. Vi håber, denne indstilling må vise sig i de forslag, ministeren vil lægge frem for folketinget. Socialdemokratiet har for folkeskoleområdet gjort det let for ministeren ved at genfremsætte folkeskolereformforslaget, ligesom vi for de 16—

19-årige har fået udarbejdet Højbybetænkningen.

Den tilbagevendende eller livslange uddannelse er et vigtigt princip at få fastslået, og socialdemokratiet vil gerne understrege, at vi ønsker at nå frem til et system, hvorefter enhver har ret til en uddannelse af en bestemt varighed, f. eks. 9 års folkeskole plus 3 års overliggende uddannelse. Vi skal ikke i dag særlig beskæftige os med disse spørgsmål, men socialdemokratiet ser gerne, at uddannelsen af den voksne generation får en høj prioritering.

I lyset af denne prioritering skal vore tanker om de videregående uddannelser ses. I afsnittet om tilgangen til de videregående uddannelser er bl. a. indeholdt problemerne omkring adgangsbegrænsningen. Socialdemokratiet står ikke fremmed over for tanken om regulering eller med andre ord styring af de videregående uddannelser. Samfundet reguleres på langt de fleste områder i dag, og der er en lang række nye områder, hvor en stærkere styring er nødvendig. Det vil vi vende tilbage til under den generelle drøftelse om perspektivplan II.

Det plejer ikke at være helt let at få venstre i tale på disse områder. En liberal tankegang har netop som grundlag troen på, at tingene af sig selv vil gå i den rigtige retning. Man kan derfor undre sig over, at en liberal regering ikke vælger at nedbryde adgangsbegrænsning de steder, hvor den findes i dag, for så at lade området strukturere sig selv.

Socialdemokratiet er tilhænger af, at de offentlige bevillinger udnyttes bedst muligt, og det forudsætter naturligvis, at alle med den fornødne baggrund har lige ret til de højere uddannelser. Vi finder den nuværende adgangsregulering urimelig og utilstrækkelig og er derfor meget glade for, at der nu foreligger et materiale, der giver os mulighed for at ændre det.

Adgangsbegrænsning inden for nogle uddannelsesområder og fri adgang inden for andre er selvfølgelig helt utilstrækkelige styringsmidler, og fordrejningen understreges af, at der er begrænsning på de kortere varende uddannelser og ikke på de længere varende, selv om disse er dyrere for samfundet. For eksempel kan ikke alle påbegynde en uddannelse til sygeplejerske, men alle kan starte på lægestudiet. Tilsvarende gælder